
KIINA
SANOIN JA KUVIN 1/2023 7 €
中国
800-2400
1100-2400

SISÄLLYSLUETTELO

03 **TAMMIKUUN LEHTI**
JALMARI POLARI

04 **KIINA-RIIPPUVUUKSIA JA NIIDEN TUTKIMUSTA**
MIKAEL MATTLIN

09 **KIINA SUPERVALTOJEN LUOKKAAN 2027: KIINA UUSII YDINASESTRATEGIANSA**
MARKKU SALOMAA

17 **ERIARVOINEN TASA-ARVO**
PIA ESKELINEN

21 **KIINNOSTAVAT KIRJOITUSMERKIT**
JALMARI POLARI

KIINA SANOIN JA KUVIN – NO 1/2023 (295) 68. VUOSIKERTA

Julkaisija:
SUOMI–KIINA-SEURA
Toimitus:
Jalmari Polari, päätoimittaja
Sähköposti: toimisto@kiinaseura.fi
Osoite: Kaikukatu 4 A,
00530 Helsinki
Puhelin: 045 783 738 22
Sähköposti: toimisto@kiinaseura.fi
Kotisivut: www.kiinaseura.fi

Tilaushinta: 26 EUR
Ilmoitushinnat: koko sivu 430 EUR, 1/2 sivua 225 EUR, 1/4 sivua 110 EUR, 1/3 sivua 170 EUR. Hinnat koskevat mustavalkoisia mainoksia. Sovi värilisä erikseen.
Ulkoasu: Lehden päätoimittaja
Paino: Painonet Oy, 2023.
Ilmestyy neljä kertaa vuodessa, seuraava numero kesäkuussa 2023.

Lehdessä esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä edusta Suomi–Kiina-seuran kantaa. Oikeudet artikkeleihin kuuluvat kirjoittajille, niiden julkaiseminen tai lainaaminen ilman heidän lupaansa on kielletty. Myös oikeudet kuviin pidätetään.

Kannen kuvat: Henry & Co.
Sisälehden kuva: Robynne Hu

TAMMIKUUN LEHTI

Kuva: Harry Shum

Onnea ja toivoa kiinalaisen kalenterin perinteessä symboloiva jäniksen vuosi alkaa 22. tammikuuta. Jäniksen vuotta juhlistetaan Helsingissä uudenvuoden aattona lauantaina 21. päivä Suomi–Kiina-seuran ja Helsingin tapahtumasäätiön toteuttamassa Kiinalaisen uudenvuoden tapahtumassa. Kaupungin keskustasta löytyy kauniita jääveistoksia ja keskuskadulla esitetään lohikäärme- ja leijonatanssiesityksiä. Myös Helsingin kulttuurikeskukset järjestävät erityisohjelmaa.

Lisätietoja tapahtumasta löytyy seuran nettisivuilta sekä tapahtuman sivuilta (kiinalainenuusivuosi.fi). Tervetuloa mukaan!

Vuoden ensimmäisessä *Kiina sanoin ja kuvin* -lehdessä käsitellään ajankohtaisia aiheita. Ensimmäisessä artikkelissa Ulkopoliittisen instituutin tutkimusprofessori ja instituutin Globaalin järjestyksen ja Kiinan tutkimuskeskusta johtava **Mikael Mattlin** esittelee Kiina-riippuvuuksia ja niiden tutkimusta Suomessa.

Itä-Suomen yliopiston historia- ja maantieteiden laitoksen dosentti **Markku Salomaa** kirjoittaa Kiinan ydinasestrategiasta ja sen uusimisesta.

Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tutkijatohtori **Pia Eskelinen** esittelee tuoreen väitöskirjatutkimuksensa tuloksia naisten oikeuksista Kiinassa.

Lehden lopusta löytyy lyhyt katsaus kiinan kirjoitusmerkkeihin sekä harjoitussivu, jonka avulla voit kokeilla merkkien kirjoittamista.

Lehden tulevia numeroita ja tulevaisuuden julkaisumuotoa varten toivomme palautetta juuri sinulta! Täytä seuran kotisivuilta löytyvä mielipidekysely, ja voit voittaa kiinalaisia horoskooppipostikortteja.

Onnellista jäniksen vuotta!

Jalmari Polari
Päätoimittaja

中国

KIINA-RIIPPUVUUKSIA JA NIIDEN TUTKIMUSTA

Julkinen keskustelu Kiina-riippuvuuksista ryöpsähti Suomessa vuonna 2022 Ukrainan sodan takia. Pääministeri **Sanna Marin** ja useat muut johtavat poliitikot eri puolueista ovat ottaneet julkisesti kantaa asiaan suomalaisittain poikkeuksellisen tiukoin sanakäänteín. On puhuttu autoritaaristen maiden ja demokratioiden välisestä kilpailusta ja tarpeesta vähentää riippuvuutta autoritaarisista maista.

Suomessa tämä Venäjään ja Kiinaan liittyvä kriittinen julkinen keskustelu on melko poikkeuksellista, ottaen huomioon Suomen pitkäaikaisen ulkopoliittisen perinteen olla kritisoimatta viralliselta taholta julkisesti suurvaltoja ja aiemmat suhteellisen ongelmattomat suhteet Kiinan ja Suomen välillä. Vielä viisi vuotta sitten Suomen ja Kiinan välisiä suhteita oltiin tiivistämässä monella sektorilla ja tästä laadittiin yhteinen toimintaohjelma vuosille 2019–2023. Suomessa ei ylipäätään juuri ole käyty kovin paljon julkista ja kriittistä keskustelua Kiinaan liittyvistä talouskytköksistä ennen vuotta 2022, joitakin yksittäisiä poikkeuksia, kuten Tallinna-tunnelia lukuun ottamatta.

Kiinalaiset investoinnit ja niiden seuranta

Paljon on viime vuosina puhuttu kiinalaisista investoinneista Eurooppaan. Useimmissa EU-maissa kiinalaisinvestointien määrä ei kuitenkaan ole kokonaisuutena kovin merkittävä, erityisesti Kiinan talouden kokoon ja merkitykseen nähden. Investointien trendi on lisäksi viime vuosina ollut laskeva. Moniin Euroopan maihin on itse asiassa tehty vähemmän kiinalaisia investointeja kuin mitä samat maat muutamaa vuotta sitten olisivat toivoneet. Esimerkiksi Tanskassa kiinalaiset investoinnit muodostavat vain alle prosentin koko maan ulkomaisesta investointikannasta.

Suomi erottuu tässä suhteessa joukosta. Suomi on nimittäin haalinut muutamassa vuodessa suhteessa eniten kiinalaisinvestointeja koko EU:ssa. Myös absoluuttisesti tarkasteltuna Suomeen saadut kiinalaissijoitukset ovat suurimpia heti isojen EU-maiden jälkeen. Tästä valtaosa selittyy kahdella suurella yrityskaupalla (Supercell ja Amer Sports).

Tästä huolimatta näkemykset kiinalaissijoituksiin liittyvistä potentiaalisista tulevaisuuden riskeistä ja uhkakuvista ovat selvästi muuttuneet. EU:ssa kiinalaisten investointien mahdollisiin haitallisiin puoliin herättiin toden teolla vuonna 2017. Jonkinlainen käännekohta oli se, kun kiinalainen Midea ilmoitti ostavansa saksalaisen johtavan robotiikka-alan yrityksen Kukan. Tapaus oli saksalaisille herätys, sillä Kuka oli nähty keskeisenä yrityksenä Saksan ns. neljännessä teollisessa vallankumouksessa. Lainsäädännölliset keinot yrityskaupan estämiseksi olivat silloin vähissä ja EU-maiden käytännöt ulkomaisten investointien seurannasta vaihtelivat suuresti.

Monessa EU-maassa oli niihin aikoihin vielä melko hutera käsitys kiinalaisista sijoituksista, muun muassa koska tilastoja ei kerätty sijoittajien kansallisuuden perusteella. Syksyllä 2020 astui voimaan EU:n alueella investointiseuranta, joka käytännössä toimii eräänlaisena tiedonvaihtokanavana. EU:n mahdollisuuksia puuttua ulkomaisiin investointeihin turvallisuuden nojalla rajoittaa kuitenkin se, että kansallinen turvallisuus on jäsenvaltioille kuuluva asia, jossa EU:lla ei ole toimivaltaa. Kansallista lainsäädäntöäkin on päivitetty viime aikoina monessa maassa, mukaan lukien Pohjoismaissa. Varsinainen seuranta ja mahdollisten kansallisen turvallisuuden kannalta haitalliseksi miellettyjen yrityskauppojen estäminen on kuitenkin edelleen kansallisvaltioiden harteilla, ja lainsäädännön soveltaminen vaihtelee paljon maiden välillä.

Olemme tutkineet Suomen Akatemian rahoittamassa ForAc-tutkimushankkeessa (ks. https://sites.utu.fi/forac/fi/) Suomeen ja Ruotsiin suuntautuvia kiinalaisia yritysostoja huoltovarmuuden kannalta kriittisillä aloilla sekä Kiinan tapoja käyttää taloudellista valtiotaitoa. Tutkimushankkeen aikana on ilmennyt, että aina ongelmana eivät ole jo toteutuneet ja ongelmallisiksi osoittautuneet yritysostot tai muut investoinnit.

Suomessa on jo 1930-luvulla alkunsa saanut ulkomaisten investointien seurantajärjestelmä, joka on kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellisen pitkäikäinen. Järjestelmä on kuitenkin aina elänyt ajassa. 1980-luvun lopulla alkanut ”liberaalimpi” kausi on jälleen vaihtumassa hieman tiukempaan seurantaan. Muissa Pohjoismaissa lainsäädäntömuutokset ovat dramaattisempia ja selvemmin kytköksissä Kiinaan liittyviin potentiaalisiin riskeihin. Esimerkiksi Ruotsissa ollaan menossa varsin liberaalista suhtautumisesta ulkomaisiin investointeihin lähes toiseen ääripäähän, jossa yrityskauppoja tullaan tulevaisuudessa tarkastelemaan hyvin tiheällä kammalla. Uusi lainsäädäntö on astumassa voimaan lähiaikoina.

Kuva: Harry Shum

Ulkomaankaupan riippuvuuksia kumpaankin suuntaan

Kiinan liityttyä Maailmankauppajärjestö WTO:n jäseneksi vuonna 2001 sen lukuisat kilpailukykytekijät tekivät maasta lyhyessä ajassa "maailman tehtaan" ja vähän myöhemmin myös suurimman ulkomaankauppaa käyvän valtion. Vaikka Kiinan kustannus- ja talousrakenne on sittemmin muuttunut pois halpatuotannosta ja työvoiman osuus väestöstä on kääntynyt jo jonkin aikaa sitten laskuun, Kiinan ulkomaankaupan merkitys ei ole vähentynyt. Jopa koronapandemian aikana Kiinan vienti on vetänyt varsin hyvin. Suomen, kuten monen muun länsimaan, tuonti Kiinasta on kasvanut kasvamistaan, ollen vuonna 2022 jo noin yhdeksän prosenttia kaikesta tavaratuonnista. Tällä osuudella Kiina on Suomelle kolmanneksi merkittävin tuontimaa Ruotsin ja Saksan jälkeen.

Suurehkon kauppavaihdon takia Suomella on Kiinasta riippuvuuksia, joista osa on hankalasti korvattavia. Samalla on hyvä pitää mielessä, että myös Kiinalla on monia riippuvuuksia, esimerkiksi puolijohteista, öljystä, viljasta, länsimaisista kuluttajamarkkinoista ja dollariperusteisista finanssimarkkinoista. Tämä on melko luonnollista, koska vuosikymmeniä rakensimme yhdessä globalisoitunutta maailmaa, jossa taloudellista turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta tärkeämpänä pidettiin vapaata kauppaa, kansainvälisen kilpailukyvyn ohjaamaa työnjakoa, kustannustehokkuutta ja kuluttajatuotteiden edullisia hintoja.

Viennin osalta iso kuva on se, että Suomen vienti Kiinaan on pitkään polkenut paikallaan ja sen rakenne on 20 vuoden aikana muuttunut kohti bulkkitavaraa. Kiina on silti useille suomalaisyrityksille edelleen merkittävä markkina, paperiteollisuudesta konepajoihin. Kiinan suuri merkitys ei myöskään täysin välity vientilukujen kautta, sillä moni suomalaisyritys toimii Kiinasta käsin ja monet suomalaisyritykset myös tarvitsevat omaan tuotantoonsa Kiinasta tulevia komponentteja ja välituotteita. Kiinan merkitys yhtiöiden arvo- ja toimitusketjuissa on siis suurempi kuin päällisin puolin saattaa näyttää.

Suomen Kiina-riippuvuudet

Millä sektoreilla Suomi sitten on riippuvainen Kiinasta? Hankalimmat riippuvuudet Kiinasta ovat tuonnin puolella. Myös näitä olemme selvittäneet ForAc-tutkimushankkeessa, muun muassa toteuttamalla usean kierroksen sarjakuvitettuja Delphi-skenaarioharjoituksia suomalaisten ja ruotsalaisten virkahenkilöiden ja useiden erikoisalojen asiantuntijoiden kanssa. Hankkeen tämän osan tulokset julkaistaan elokuussa Ulkopoliittisen instituutin tutkimusraportin (FIIA Report) muodossa.

Ilmeisin tuontiriippuvuus on elektroniikan kulutustuotteet. Esimerkiksi noin 65 prosenttia Suomeen tuotavista kannettavista tietokoneista ja lähes puolet matkapuhelimista tulevat Kiinasta. Muualla EU:ssa luvut ovat vieläkin suurempia.

Suomi, kuten moni muukin länsimaa on myös riippuvainen Kiinasta tiettyjen geneeristen lääkkeiden osalta. Erityisen kriittisiä ovat penisilliinin vaikuttavat aineet, mutta myös esimerkiksi kipulääke parasetamolin tuotanto on lähes kokonaan Kiinasta riippuvaista. Tällaisten geneeristen lääkkeiden osalta tuotantoa ei ole ollut taloudellista tehdä länsimaissa, joten alalla on vakiintunut käytäntö, jossa Kiinassa tuotetaan lääkkeiden kemialliset komponentit (vaikuttavat aineet), jotka sitten prosessoidaan lääkkeiksi yleensä Intiassa.

Koko Euroopan unionille hankalia riippuvuuksia ovat myös vihreään siirtymään tarvittavat kaivannaiset (harvinaiset maametallit ja muut kriittiset raaka-aineet, kuten litium ja koboltti) sekä puolijohteet. Näitä kaivannaisia tarvitaan monipuolisesti useimmilla vihreän siirtymän kannalta keskeisillä aloilla, joita ovat esimerkiksi akkuteknologia, tuulivoimateknologia, aurinkopaneelit ja robotiikka. Vielä kymmenisen vuotta sitten Kiina hallitsi

Kuva: Sam Balye

harvinaisten maametallien globaalia tuotantoa peräti 90 prosentin osuudella. Sittemmin tämä osuus on tippunut 60 prosenttiin. EU:n alueella käytetään noin 30 prosenttia näistä metalleista. Louhinnasta vain parisen prosenttia tapahtuu EU:n alueella.

Puolijohderiippuvuus on enemmänkin Taiwan-riippuvuus, sillä Taiwan tuottaa yli 90 prosenttia edistyneimmistä puolijohteista. Välillisesti kyseessä on myös Kiina-riippuvuus, koska mahdolliset sotatoimet, kuten Taiwaniin kohdistuva kauppasaarto, vaikuttaisivat nopeasti puolijohteiden maailmanlaajuiseen saatavuuteen. Haasteellisia kaivannais- ja puolijohderiippuvuuksista tekee se, että tilannetta on hyvin vaikea lyhyellä aikavälillä muuttaa, etenkään puhtaasti kotimaisin toimin. EU:ssa näihin riippuvuuksiin on herätty ja erinäisiä suunnitelmia riippuvuuksien vähentämiseksi on tehty. Joka tapauksessa riippuvuuksien olennainen vähentäminen tullee vaatimaan merkittäviä muutoksia lainsäädäntöön, aktiivisempaa teollisuuspolitiikkaa ja valtion ohjausta, sekä suuria investointeja koulutukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen ja infrastruktuuriin.

Mikael Mattlin

Kirjoittaja on Ulkopoliittisen instituutin tutkimusprofessori ja johtaa instituutin Globaalin järjestyksen ja Kiinan tutkimuskeskusta (CORD).

JÄNIKSEN VUODEN KUNNIAKSI

SUOMI–KIINA-SEURAN

JÄSENYYSALE

Kaikille 21.-28.1.2023 jäseneksi ilmoittautuneille ensimmäinen jäsenvuosi tarjoushintaan 5,00 €

Normaali vuosittainen jäsenmaksu 25,00 €

Liittymislomakkeen löydät osoitteesta kiinaseura.fi

KIINA SUPERVALTOJEN LUOKKAAN 2027: KIINA UUSII YDINASESTRATEGIANSA

Kuva: Markus Winkler

Kiinan 20. puoluekokous 16.–22. lokakuuta 2022 määritteli monta asiaa uusiksi. Kiina ei ole enää kahden talousjärjestelmän valtakunta, vaan kommunistinen puolue otti koko talouden ohjaukseensa. Se ei enää julista ydinasepolitiikassa ensikäytön kieltoa. Se salli pääsihteerilleen **Xi Jinpingille** kolmannen kauden, ja hän valitsi itselleen uskollisen johtokaartin.

Kiina aikoo ottaa paikkansa maailman toiseksi vahvimpana valtiona, joka haastaa Yhdysvaltoja kaikin tavoin ja tarvitsee siksi vastaavan ydinasepelotteen. Kiina aikoo riitauttaa Yhdysvaltojen hegemonian Tyynenmeren alueella.

Kiinan kommunistisen puolueen puoluekokous päätti tehostaa asevoimia ja erityisesti ydinasepelotetta. Taiwanin kysymys on alueellinen, mutta ydinasevarustelu maailmanlaajuinen. Vuoteen 2027 mennessä Kiina tähtää ydinaseissa vastaavuuteen eli järjestelmien pariteettiin ja lopulta vakauttavaan tasapainoon eli status-quohon, missä pelote takaa riittävän kauhun Yhdysvaltojen kanssa. Xi Jinping sanoi, että asevoimat *”vahvistaa strategisten ydinasevoimien kehittämistä”*. Puheessaan Xi mainitsi ”turvallisuuden” 73 kertaa, kun vuoden 2017 puoluekokouspuheessaan hän mainitsi sanan 55 kertaa.

Maksimaaliseen pelotekykyyn

Xi Jinping sanoi puheessaan, että kansan vapautusarmeijan *”on turvattava Kiinan*

Kiina pitää Taiwania omana maakuntanaan. Kuva: Jimmy Liao.

arvokkuutta ja sen keskeisiä etuja”. Keskeisiin etuihin luetaan Taiwanin yhdistäminen manner-Kiinaan, mihin on varattu optio *”käyttää kaikkia tarvittavia keinoja.”*

> *”Saavuttaaksemme kansan vapautusarmeijan satavuotistavoitteet 2027 ja kohottaaksemme nopeammin kansan aseelliset voimat maailmanluokan mittasuhteisiin ovat strategisia tehtäviä modernin sosialistisen maan rakentamiselle kaikessa suhteessa.”*
> *”Tämän saavuttamiseksi meidän on sovellettava asevoimien vahvistamista uudelle aikakaudelle, sovellettava uuden ajan strategiaa ja säilytettävä puolueen ehdoton johtovalta kansan aseellisiin voimiin”*, Xi tähdensi.

”Tämä kaikki edellyttää, että kansan vapautusarmeijalla on nykyaikaiset ydinaseilla varustetut voimat -- ja kohtalaisesti lisätä ydinasearsenaalia”. Tämä tarkoittaa eri arvioiden mukaan, että verraten vaatimattomien ydinasevoimien ja niiden käytölle asetettujen omaehtoisten rajoitusten aika on päättynyt.

Uusi arvio käsittää ydinaseiden merkityksen kansalliselle itsekunnioitukselle ja kansainväliselle statukselle sekä niiden yleisen käytettävyyden sotilaallisiin tarkoituksiin. Nykykäsityksen mukaan ydinaseet sopivat huonosti edesmenneen puhemies **Mao Zedongin** doktriiniin ”kansojen sodasta”. Kun ydinaseet puhuvat, kansat vaikenevat.

Mao hyväksyi minimaalisen pelotteen välttämättömyytenä. **Deng Xiaoping** hyväksyi rajoitetun pelotteen ja hänen aikanaan ydinkärkien ja ohjusten määrää lisättiin 300:aan.

Xi tavoittelee vastaavuutta Yhdysvaltain kanssa ja on käynnistänyt varusteluohjelman maksimaalisen pelotteen rakentamiseksi. Hänen mukaansa asevoimat on koulutettava taistelemaan ydinaseiden sekä kemiallisten ja biologisten aseiden olosuhteissa. Strategisen ympäristön muutos *”voi rohkaista rajoitettuun ydinsotaan”*, kuuluu perustelu. Kenraalimajuri **Wi Jianguo** on korostanut, että ”high-tech-aseiden” käyttöönotto ei ole korvannut ydinaseiden asemaa ja roolia.

”Jo nykyisellä ydinasearsenaalillaan Kiina on maailman kolmanneksi vahvin ydinasevaltio.

Xin mukaan *”kohotamme asevoimien strategista kyvykkyyttä. -- Työskentelemme lujemmin sotateorian, henkilöstön ja aseiden nykyaikaistamiseksi”*. Asevoimat *”jatkaa yhdenmukaistettua kehitystyötä mekanisoinnin, tietoteknistämisen ja älyteknologian sovellutuksilla, nopeuttaen miehittämättömien älykkäitten taisteluvälineiden kehittämistä ja edistäen koordinoidusti tietoverkkojen kehitystyötä.”*

Ehkä ennalta estävä ensi-isku

Kiinalle ei riitä enää pelkkä pelote eli vastaiskukyky oletetun ensi-iskun jälkeen, vaan nyt puhuttiin ensi-iskua valmistelevan vihollisen iskukyvyn eliminoinnista jo ennen iskua niillä ydinaseilla, jotka ymmärrettiin tähän asti mahdollisen ydinsodan toisen vaiheen kostoaseiksi. Käytännössä ennalta estävä ensi-isku merkitsee rajoitettua ydinsotaa. Tässä yhteydessä mainittiin Taiwan, jota pidetään osana Kiinaa ja asia olisi siten ”sisäinen” eikä kansainvälisen oikeuden alaan kuuluva. Joka tapauksessa Kiina on valmis antamaan vaikka massiivisen tavanomaisen hyökkäyksen tapauksessa varoituksen taktisen ydinaseen ensi-iskulla, minkä he uskovat estävän eskalaation.

Kiinan maksimaalinen tavoite voi olla vastaava kuin Yhdysvalloilla, jolla on 5 428 ydinkärkeä, ja Venäjällä, jolla on 5 977 ydinkärkeä. Näihin lukuihin on päätynyt Tukholman rauhantutkimusinstituutti SIPRI. Jo nykyisellä ydinasearsenaalillaan Kiina on maailman kolmanneksi vahvin ydinasevaltio. New Start -sopimus rajoittaa Yhdysvaltain ja Venäjän operatiivisesti sijoitettujen ydinkärkien määrän molemmilla 1 550 ydinkärkeen, mutta Kiina pitää ilmeisesti tavoitteena myös varastoitujen kärkien määrää.

Kiinalla on käynnissä rakennustyöt uusien mannertenvälisten (15 000 km) DF-41 -ohjusten tukikohtia varten lähellä Yumenia Gansun provinssissa (120 siiloa) ja Hamin lähellä itäisessä Xinjiangissa (110 siiloa), mikä tarkoittaa 230 ohjusta, joissa jokaisessa voi olla 10 taistelukärkeä. Täten maksimaalinen uusien ydinaseiden määrä olisi 2 300 kärkeä nykyisten 460 lisäksi. Se olisi massiivinen lisäys. Ilmeisenä tavoitteena on saada tukikohdat valmiiksi 2027 mennessä, koska Yhdysvaltojen ja Venäjän New Start -sopimus umpeutuu 5. helmikuuta 2026.

Minimiydinasekapasiteettia on arvosteltu siitä, että se riittää vastapelotteeksi vain ensi-iskulle. Rajoitettu ydinasekapasiteetti toisaalta toimii pelotteena sekä tavanomaiselle että taktiselle ja strategiselle ydinasehyökkäykselle. Lisäksi se mahdollistaa ydinsodan kontrolloimisen ja laajenemisen (eskalaation) tukahduttamisen.

Kiinan asevoimat syntyivät aikoinaan Neuvostoliiton puna-armeijan pohjalle ja sen aseistamana. Kiinan asevoimat ovat edelleen puolueen alaisuudessa. Kaikki upseerit luutnantista ylöspäin ovat kommunistisen puolueen jäseniä. Kansan vapautusarmeijalla on kaksi paikkaa keskuskomitean poliittisessa toimikunnassa (politbyroo).

Politbyroon nimettiin puoluekokouksen päätöspäivänä 22. lokakuuta alkaneelle viisivuotiskaudelle molemmat keskussotilaskomission varapuheenjohtajat **Zhang Youxia** (varustelupäällikkö) ja **He Weidong**

Taivaallisen rauhan portti Pekingissä on Kiinan hallinnolle tärkeä historiallinen ja poliittinen symboli. Kuva: Markus Winkler.

(erityistehtävät), jotka ovat asevoimien korkeimmissa kenraalinviroissa. Keskussotilaskomission puheenjohtaja on puolueen puheenjohtaja Xi. Komissioon kuuluu myös neljä jäsentä: kenraali **Li Shangfu** (strategisten tukijoukkojen komentaja), kenraali **Liu Zhenli** (maavoimien komentaja), kenraali **Zhang Shengmin** (ohjusjoukkojen komentaja) ja amiraali **Miao Hua** (laivaston komentaja).

Oletettavasti Xi, Zhang ja He muodostavat triumviraatin, joka tarvittaessa tekee päätöksen ydinaseiden käytöstä kostoiskuun, jos se arvioidaan välttämättömäksi. Päätöksentekoaikaa on 20 minuuttia, mikä on amerikkalaisten ohjusten lentoaika Kiinaan.

Keskussotilaskomission sisäinen organisaatio on salattu, mutta sillä tiedetään olevan 15 osastoa. Ne ovat yleisesikunta, yhtenäispäällystöosasto, poliittisen työn osasto, huoltotukiosasto, varustekehitysosasto, harjoitus- ja hallinto-osasto, liikekannallepano-osasto, kurintarkastuskomissio, poliittisten ja oikeusasioiden komissio, tiede- ja teknologiakomissio, strategisen suunnittelun toimisto, organisatoristen uudistusten toimisto, kansainvälisen sotilasyhteistyön toimisto, tilintarkastustoimisto ja hallintovirasto.

Intia pääsi Kiinan maalikartalle

Kiina on ottanut tähän asti huomioon etupäässä Yhdysvaltain ja Venäjän ydinasearsenaalit, mutta nyt sen on otettava huomioon myös Intian kasvava kyvykkyys. Ydinaseistuksen monipuolistaminen mahdollistaa vastaiskuvaihtoehtoja ja vastavoimastrategian. Kiinan ohjustukikohdat

”Vihollista voi hallita harhauttamalla sitä. Lähtökohdiltaan tällä tavalla Kiinan johto uskoo voivansa hallita suhteitaan Yhdysvaltoihin.

sekä niiden komento- ja kontrollikeskukset on sijoitettu luolastoihin, joita louhitaan jatkuvasti lisää. Yumenin ja Hamin alueille Luoteis-Kiinaan ollaan satelliittikuvien perusteella louhimassa 229 uutta ohjussiiloa. Ohjuksia on nyt kuudessa tukikohdassa.

Kiinalla on Kansainvälisen strategian tutkimuslaitoksen (IISS) julkaiseman Military Balance -julkaisun mukaan 350-450 ydinkärkeä ja 378 ohjusta. Uusia ydinkärkiä otettaneen käyttöön vuosittain 30. Mannertenvälisiä ohjuksia (ICBM) on 116, kaksoiskäyttökyvyn omaavia pitkän keskimatkan ohjuksia (IRBM) 110, keskimatkan ohjuksia (MRBM) 80 sekä sukellusveneistä laukaistavia mannertenvälisiä ohjuksia (SLBM) 72. Osa ohjuksista on monikärkisiä. Lisäksi tavanomaisilla taistelukärjillä varustettuja keskimatkan ohjuksia (MRBM) on 114, lyhyen kantaman ohjuksia (SRBM) 189 ja maalta laukaistavia risteilyohjuksia (GLCM) 108. Ohjuksista 160 on asennettu liikkuville alustoille. Niitä on järeissä pyöräajoneuvoissa ja rautatievaunuissa.

Kiinan laivastolla on kuusi ydinkäyttöistä ohjussukellusvenettä (SSBN) ja kaksi on rakenteilla. Niitä suojaamassa on kuusi ydinkäyttöistä hyökkäyssukellusvenettä (SSN). Kiinan pitkämatkan pommikoneista H-6 -tyypin koneiden toimintasäde kattaa vain Aasian, yliäänisen H-7 -tyypin koneiden toimintasäde mahdollistaa ydiniskuoperaatiot ilmavoimille ja laivastolle. Laivastolla on 45 kappaletta H-6 -tyypin pommikoneita ja ilmavoimilla 176 kappaletta, mutta kummallakaan ei vielä operatiivisessa käytössä H-7 -variantteja. H-7 -pommikonetta ei ole vielä julkisesti esitelty, mutta H-6 -koneet näyttäytyvät toisinaan Taiwanin ilmatilan tuntumassa.

Kiinalla on jo satelliitteihin perustuvaa globaalia tiedustelu- ja valvonta-, sekä viestintä- ja taistelunjohtokykyä. Sillä on oma avaruusasema ja 161 sotilaallista satelliittia. Sen avaruusasema Tiangong kiertää maapalloa 240–450 kilometrin korkeudessa. Ydinaseiden sijoittaminen avaruuteen olisi kansainvälisen oikeuden rikkomus.

Sun Tzun harhautukset jatkuvat

Kiinan johto on määrätietoisesti noudattanut **Sun Tzun** edelleen ajankohtaista strategista oppia. 2 500 vuotta sitten eläneen Sun Tzun mukaan strategiassa on kyse vihollisen mielen hallitsemisesta. Johtajan äly voi olla joukkojen voimaa vahvempi ase. Vihollisen mielen pystyy valtaamaan suuremmalla mielikuvituksella. Vihollista voi hallita harhauttamalla sitä. Lähtökohdiltaan tällä tavalla Kiinan johto uskoo voivansa hallita suhteitaan Yhdysvaltoihin.

Sun Tzun mukaan tulee näytellä kyvytöntä, kun on vahva. Vahvaa tulee näytellä, kun on heikko. Kun on lähellä, tulee näytellä, että on kaukana. Kun on kaukana, tulee näytellä, että on lähellä. Kun vihollinen etenee, tulee vetäytyä. Kun vihollinen pysähtyy, tulee ahdistella sitä. Kun vihollinen yrittää välttää taistelua, tulee hyökätä. Kun vihollinen perääntyy, tulee edetä. Massiivisia maajoukkoja ei voi käyttää satelliittiaikakauden sotatoiminäyttämöillä enää yllätyksellisesti, mutta erikoisaseita ja erikoisjoukkoja voi.

Ensisijaisesti tulee hyökätä vihollisen suunnitelmia vastaan. Toissijaisesti tulee hyökätä vihollisen liittoumia vastaan. Vasta kolmanneksi tulee hyökätä suoraan

vihollisen joukkoja vastaan. Viimeisenä, huonoimpana vaihtoehtona tulee hyökätä vihollisen linnoitettuja kaupunkeja vastaan.

Totaalisen sodan oppi kummittelee

Maon kansojen sota tarkoitti totaalisen sodan oppia. Saman johtopäätöksen voi tehdä 1999 julkaistun kahden Kiinan vapautusarmeijan vanhemman everstin **Qiao Liangin** ja **Wang Xiangsuin** kirjan ydinsisällön perusteella rajoittamattomasta sodankäynnistä. Qiaon ja Wangin kirjan englanninkielisen painoksen nimi on *Unrestricted Warfare: China's Master Plan to Destroy America*.

Everstit siteeraavat Sun Tzun strategista oppia. Kirja ilmestyi kiinaksi ennen Kiinan suurlähetystön pommitusta Belgradissa 1999. Teos perustuu Kiinan vapautusarmeijan alkuperäisiin dokumentteihin. Se kuvaa, miten Kiinan on sovellettava vahvempaa vihollista vastaan yhdistelmää tavanomaisia ja epätavanomaisia taistelukeinoja eli siis laillisten ja laittomien taistelukeinojen yhdistelmää, mukaan lukien kemiallisia ja biologisia aseita (viruksia).

Kirjan kirjoittajat kuvaavat diplomaattisen sodankäynnin, taloudellisen sodankäynnin, terrorisodankäynnin, tavanomaisen sodankäynnin, ydinasesodankäynnin, taktisen sodankäynnin, sissisodankäynnin, verkkosodankäynnin, tiedotussodankäynnin, virtuaalisodankäynnin, kaupallisen sodankäynnin, biokemiallisen sodankäynnin, tiedustelusodankäynnin, resurssisodankäynnin, ekologisen sodankäynnin, psykologisen sodankäynnin, talousapusodankäynnin, avaruussodankäynnin, kansainvälisen oikeuden sääntösodankäynnin, digitaalisen sodankäynnin, salakuljetussodankäynnin, huumesodankäynnin, sanktiosodankäynnin ja ideologisen sodankäynnin sovellutuksia. Pääpaino on taistelukeinoissa, joita voidaan soveltaa ilman sodanjulistusta.

Itse asiassa Kiinan johto näkee kaiken sodankäyntinä, missä päämääränä on hegemonia. Kirja todistelee, miten Kiinan kaltainen valtio pystyy voittamaan teknologisesti ylivoimaisen valtion kuten Yhdysvallat. Myös kaikki lännen vastatoimet ja pakotteet nähdään sodankäyntinä. Omat likaisen sodan keinot puolestaan esitetään innovatiivisina uuden sodankäynnin ideoina. Kirjassa kuvataan epätavanomaisina ja epäsymmetrisinä taistelukeinoina esimerkiksi uutta viruksilla käytävää terrorisotaa (New Terror War) vastakohtana perinteiselle aseelliselle terrorisodalle (Traditional Terror War).

USA keskittää voimia Aasiaan

Kiina uhkaa Yhdysvaltojen dollarivyöhykettä taloudellisesti, poliittisesti, sotilaallisesti ja geopoliittisesti. Taistelu vallasta ei ole vain symbolista, vaan sotilaallista, missä tavoitteena on alueellinen hegemonia 2027 mennessä. Uhkana on, että talousblokit politisoituvat ja niiden kilpailu saa sotilaallisia muotoja. Kilpailu raaka-aineista ja tukialueista voi johtaa kauppasaartoihin (embargot) ja kriiseihin, jotka eskaloituvat kauppasodiksi ja edelleen hegemonistiseksi konfliktiksi, joka voi laajeta sykliseksi suursodaksi 2025–2035. Japanin pyrkimys raaka-ainelähteille 1931–1941 muistutti Kiinan toimintaa nykymaailmassa.

Yhdysvallat on sijoittanut meri- ja ilmavoimistaan jo 60 prosenttia Aasiaan. Se ei ole ainoa valtio, joka näkee Kiinan laajenemisen uhkana. Kiinalla ja Intialla on merkitsemätön rajalinja Himalajan vuoristossa, missä rajavartijat toisinaan ammuskelevat toisiaan. Maat kävivät 32 päivän rajasodan Kashmirin alueella loka-marraskuussa 1962. Intia on ryhtynyt rakentamaan laivastolleen lentotukialuksia vastaavaan tahtiin kuin Kiina.

Uusi Kiinan muuri on meressä

Suuriin suunnitelmiinsa Kiina tarvitsee vahvaa avomerilaivastoa. Kiinan avomerilaivasto on jo nyt alusmäärältään maailman suurin (355 alusta). Avomerilaivasto käsittää nyt kaksi lentotukialusta nimiltään Liaoning ja Shadong, ja vesille on laskettu kolmas, Fujian. Avomerilaivastoaan varten Kiina perustaa ulkomaille laivastotukikohtia ja nostaa merijalkaväen vahvuutta 35 000 sotilaasta 100 000 sotilaaseen.

Kiinalla on sotalaivastolleen tukikohta ja sotilaslentokenttä Djiboutin Doralehissa. Toista rakennetaan Lounais-Pakistaniin Gwadarin satamaan ja kolmatta Kambodžan Reamiin. Neljäs tukikohta, sukellusvenesatama, tulee Bangladeshin Cox's Basariin.

Viidettä Kiina suunnittelee Länsi-Afrikan rannikolle Guinean lahdelle ja kuudetta Nicaraguan Tyynenmeren puoleiselle rannikolle.

Kiinan oma rannikko- ja merivartiosto on jo ottamassa valvontaan suuren osan Etelä-Kiinanmerestä. Sen rannikkolaivasto on paljon vahvempi (524 partioalusta) kuin Yhdysvaltain (343) tai Japanin (383).

Intialla on kaksi lentotukialusta Vikramaditya ja Vikrant. Kolmas, Vishal, on suunnitteilla.

Markku Salomaa

Kirjoittaja ja voimasuhdetaulukon laatija on Itä-Suomen yliopiston historia- ja maantieteen laitoksen dosentti.

Strateginen voimasuhdevertailu	Kiina	Intia
Väkiluku	1 451 325 000	1 409 716 000
Asevoimien aktiivivahvuus	2 035 000	1 460 350
Maavoimien aktiivivahvuus	965 000	1 237 000
Reservi	20 000 000	1 155 000
Laivaston aktiivivahvuus	260 000	70 900
Merijalkaväen aktiivivahvuus	35 000	2 200
Ilmavoimien aktiivivahvuus	395 000	139 850
Maahanlaskujoukkojen vahvuus	6 prikaatia	-
Ohjusjoukkojen vahvuus	120 000	35 000
Strategiset tukijoukot	175 000	-
Erikoisjoukot	1 prikaati	8 pataljoonaa
Sotilaalliset satelliitit	161	21
Sisäiset poliisijoukot, rajajoukot	500 000	1 608 150
Lentotukialuksia	2 + 1	2 (+ 1)
Risteilijöitä, hävittäjiä, fregatteja	84	43
Ohjussukellusveneitä SSBN	6	1
Hyökkäyssukellusveneitä SSGN	6	-
Strategisia ohjuksia ICBM, SLBM	188	4
IRBM, MRBM, SRBM, GLCM	601	66
Raskaat pommikoneet	221	-
Hävittäjäpommittajia	1 141	615
Torjuntahävittäjiä	541	105
Raskaita kuljetuskoneita	51	28
Tavanomaisia sukellusveneitä	47	16
Ydinkärkiä	460	160

Taulukko: Markku Salomaa. Lähde: IISS: The Military Balance online 14 February 2022.

中国春节庙会
Kiinalainen uusivuosi
La 21.1.2023
Keskuskatu
Caisa
Kanneltalo
Maunulatalo
Stoa
Vuotalo
Lohikäärme- ja leijonatansseja,
jäänveistoa ja jäisiä pupuja yltympäriinsä
kiinalainenuusivuosi.fi

ERIARVOINEN TASA-ARVO

Pia Eskelinen tutki väitöskirjassaan Kiinan naisten oikeuksia varsinkin maaseudun naisten maaoikeuksien kohdalla. Eskelisen väitöskirjatutkimuksen tärkein anti on tuoda Kiina-tutkimuksen kentälle näkyviin maaseudun naisten ongelmallinen tilanne maaomistuksen ja hukou-järjestelmän suhteen. Molemmat järjestelmät erikseen ja yhdessä aiheuttavat maaseudun naisille epätasa-arvoisia tilanteita sekä ongelmia (perus-) oikeuksien toteutumisessa. Tutkimus tarjoaa myös usein vähemmälle huomiolle jäävän naisnäkökulman niihin ongelmiin, joita varsinkin maaseudun naiset kohtaavat tavallisessa elämässään. Tämän lisäksi väitöskirjatutkimus antaa tietoa siitä, kuinka presidentti Xi Jinpingin poliittinen diskurssi vaikuttaa koko kiinalaisen yhteiskunnan suhtautumiseen esimerkiksi miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon. Naiset ja heidän näkökulmansa jäävät usein huomiotta tutkittaessa Kiinaa, tämä väitöskirjatutkimus korjaa osaltaan tätä tilannetta.

1950-luvun maareformi sosialisoi Kiinassa kaiken maaomaisuuden hallinnon pyrkiessä jakamaan kaiken tasan kansalaisten kanssa. Kiinalaiset maaseudun asukkaat saivat uudistuksen myötä ensimmäistä kertaa mahdollisuuden omistaa tai ainakin hallita omaa maa-alaansa. Tämän lisäksi maanviljelijät ja karjankasvattajat pystyivät nauttimaan saamistaan tuotoista kokonaan itse. Melko pian uudistuksen jälkeen, vuonna 1958 maat annettiin kyläyhteisöjen hallintaan, jotka vastaavat edelleen maan jaosta jäsenilleen. Tämän uudistuksen yhteydessä kaupunkien maat siirrettiin valtion omistukseen. Maanhallinta ja -omistus lainsäädäntöä on uudistettu lisää vuosina 1998 ja 2002. Nämä uudistukset ovat auttaneet maaseudun asukkaiden tilannetta muun muassa pidentämällä maan hallinta-aikaa 15 vuodesta 30 vuoteen. Näin maanviljelijät ja karjankasvattajat pystyvät suunnittelemaan pidemmän aikavälin investointeja paremmin ja toiminta on pysyvämpää.

Kaupunkien laajentuminen maaseudulle aiheuttaa ongelmia maaseudun ja kaupungin reuna-alueilla asuville maaseudun ihmisille. Rakennusyritykset eivät usein voi ostaa maata suoraan kyläyhteisöltä, vaan maa pitää ensin siirtää valtion omistukseen, joka kaupungin nimissä myy maan edelleen yleensä melko korkealla hinnalla. Näin maan todelliset hallinnoijat, maanviljelijät ja karjankasvattajat eivät saa maasta korvausta todellisen hinnan mukaan. Usein he eivät myöskään saa korvaavaa maata hallittavakseen, vaan heille osoitetaan uusi asuinpaikka kaupungissa sekä pieni kokonaiskorvaus maasta. Vaikka heidän hukousijaintinsa tällöin muuttuu, status ei muutu maalaisesta kaupunkilaiseksi.

Hukou-järjestelmä ei pelkästään vaikuta ihmisten mahdollisuuteen muuttaa paikasta toiseen ja saada hallintaansa esimerkiksi maata, vaan eri statuksella olevat ihmiset ovat oikeutettuja erilaiseen sosiaaliturvaan. Maaseudun asukkaiden katsotaan saavan tarpeeksi tuloja hallinnoimastaan maasta, joten heidän sosiaaliturvansa on suppe-

” Voivatko nämä ivallisesti nimitetyt left-behind naiset ryhmänä, isona kollektiivina muuttaa omalla toiminnallaan yhteiskunnan ajatusmallia naisen asemasta?

ampi kuin kaupunkilaisten. Kaupunkilaishukoun haltijoilla on oikeus tuettuun asumiseen, kattavampaan terveydenhuoltoon ja suurempiin eläkkeisiin. Tätä eriarvoistavaa järjestelmää on helppo kyseenalaistaa nykymaailmassa.

Naisten sosiaaliturvan osalta ongelmakohta liittyy raskaudenajan terveydenhuoltoon. Kahden erilaisen ja eritasoisen järjestelmän on katsottu aiheuttavan naisille huomattavaa haittaa. Tätä eriarvoistavaa järjestelmää on kuitenkin pyritty muuttamaan; nykyisin naisilla on asuinpaikasta riippumatta paremmat mahdollisuudet saada tarvitsemaansa seurantaa ja hoitoa raskauden aikana, vaikka järjestelmät ovat erilliset maaseudun ja kaupunkien naisille. Järjestelmiä on siis yhtenäistetty onnistuneesti tämän osalta. Toki ongelmia on, koska maaseudulla matkat esimerkiksi äitiysneuvolaan ovat pitkiä ja näin ollen riittävää seurantaa on vaikea järjestää.

Kiinassa onkin käynnissä sosiaaliturvan tai sosiaalivakuutuksien uudistaminen ja yhtenäistäminen. Prosessi on ollut käynnissä jo useamman vuoden ajan, eikä sille näy loppua. On kuitenkin muistettava, että Kiinassa isojen asioiden kuten sosiaaliturvan tai hukou-järjestelmän muutokset vievät aikaa. Hukoun osalta pienemmissä kaupungeissa on jo tehty muutoksia esimerkiksi asuinpaikan suhteen. Nykyisin maalta kaupunkiin muuttavan on aiempaa helpompaa saada asuinpaikan muutokselle hyväksyntä. Perustavanlaatuinen ongelma kuitenkin säilyy: hukou-status ei muutu ja näin ollen sosiaaliturvan laajuus pysyy muuttumattomana. Tämän takia sosiaaliturvan yhtenäistäminen olisi tärkeää ei pelkästään Kiinan tasa-arvotilanteen kannalta vaan myös yksilöiden elämän laadun kannalta. Nykyään Kiinan maanhallinta- ja omistusjärjestelmä muodostuu sekä valtion omistamasta että kyläyhteisöjen hallitsemasta tai omistamasta maasta. Teoriassa maaseudulla jokainen maaseutuhukoun omaava henkilö saa hallintaansa oman pienen maatilkun. Maata siis uudelleenjaetaan aina, kun alueelle muuttaa (tai syntyy) tai sieltä poistuu henkilöitä. Tai ainakin näin pitäisi toimia; väitöskirjatutkimuksen mukaan naisten kohdalla kyseistä käytäntöä rikotaan usein. Kyläyhteisöjen asioiden hallinta ja päätösvalta on usein miesten käsissä ja päätöksenteko on sukupuolistunutta. Päätöksenteon sukupuolistuminen kyläyhteisöissä näkyy vahvasti siinä, että kaksi kolmasosaa päätöksentekijöistä on miehiä. Naisten ääni jää usein kuulumattomiin, sillä päätöksenteko vaatii juuri tuon kahden kolmasosan enemmistön.

Voisiko Kiinassa olla mahdollista ottaa käyttöön sukupuolikiintiöt, joilla valta-asemien lukumääräinen jakautuminen tasaantuisi ja vallan sekä päätöksenteon prosessit sekä niiden tulokset ja vaikutukset muuttuisivat tasa-arvoisemmiksi? Tähän voi olla vielä pitkä matka, koska valtion tasolla päätöksenteko on tiukasti miesten käsissä. Kiinassa valtasuhteita ja niiden jakautumista on vaikea muuttaa alhaalta ylöspäin, eikä tätä ole näkyvissä missään hallinnon tasossa.

Mielenkiintoista on kuitenkin seurata noin 30-vuotiaiden naisten vaikutusta koko Kiinan yhteiskuntaan. Nämä nuoret naiset eivät suostu ahtautumaan perinteisen naisen malliin. He haluavat uran, eivät perhettä.

Pia Eskelisen mukaan Kiinan naiset joutuvat usein katsomaan sivusta, kun asioista päätetään heidän puolestaan. Nuoret naiset eivät kuitenkaan enää alistu heille annettuun rooliin, vaan haluavat päättää itse omasta elämästään. Kuva: Amanda Eskelinen.

Naiset myös haluavat itse päättää omasta elämästään. He ovat usein taloudellisesti menestyviä ja itsenäisiä. Voivatko nämä ivallisesti nimitetyt left-behind naiset ryhmänä, isona kollektiivina muuttaa omalla toiminnallaan yhteiskunnan ajatusmallia naisen asemasta? Olisiko näiden itsenäisten naisten mahdollista tosiasiallisesti muuttaa kiinalaisen yhteiskunnan alentuvaa suhtautumista naisiin? Kiina on perinteisesti maa, jossa joukko on enemmän kuin vain yksittäinen ihminen.

Hallinnollisesti katsoen, koko Kiinan väestö muodostaa yhden ison yksittäisen oikeushenkilön, joka ajaa omaa etuaan. Tällä perusteella itsenäisten naisten perusoikeudet saavat Kiinassa väistyä yhteisen hyvän puolesta. Kiinassa tämä ajatusmalli toimii suurimmalle osalle väestöstä: keskiluokka on tyytyväinen ja rikkaat pärjäävät omillaan. Marginaaliin jää kuitenkin miljoonia ihmisiä, joiden oikeuksia rajoitetaan. Nämä ihmiset muodostavat potentiaalisen uuden aallon, jonka näkemykset, tottumukset ja vakaumukset voivat muuttaa Kiinaa.

Näyttää kuitenkin siltä, että presidentti Xi Jinpingin uusi poliittinen diskurssi on omiaan tukahduttamaan kaikki yhteiskunnalliset muutokset alkuunsa. Yhteiskunnan asenteiden tiukentuminen muutoksia tai uudistuksia vastaan on häiritsevää. Ensimmäinen huolestuttava merkki oli mielestäni presidentin toimikausien rajoittamisen poisto ja varsinkin se, miten helposti se Kiinassa yleisesti hyväksyttiin. Käymieni keskustelujen perusteella tavalliset ihmiset olivat tyytyväisiä siihen, että maalla on vahva johtaja, joka tietää mitä tekee ja tekee sen Kiinan hyväksi. Ihmiset olivat valmiita hyväksymään keskitetyn vallan, koska se olisi hyväksi Kiinalle ja koko kansalle. Mielestäni tässä näkyi selvästi kommunistisen puolueen propaganda, joka ylisti Xi Jinpingin ulko- ja sisäpoliittisia saavutuksia.

Valtion otteen kiristämistä perustellaan hyvillä tarkoitusperillä kuten korruption

Sitaatti: Pia Eskelinen. Kuva: Tim Mossholder.

vähentämisellä ja paluulla kungfutselaiseen hyveellisyyteen. Taustalla on silti yhteiskunnan valvonnan kiristyminen ja siirtyminen perinteiseen kiinalaiseen elämäntapaan, joka perustuu vahvasti kollektiiviseen ja harmoniseen yhteiskuntaan. Tällaisessa yhteiskunnassa yksilön perusoikeudet ja vapaus ovat vaarassa heikentyä entisestään.

Aika ajoin keskusteluun nousee Kiinan demokratiakehitys. Usein tämä kehitys nähdään negatiivisena, koska Kiina on keskusjohtoinen maa, jossa valtio ja varsinkin Kiinan kommunistinen puolue sanelevat sen, mitä tehdään. On kuitenkin muistettava, että paikallistasolla käydään koko ajan erilaisia diskursseja ja keskusteluja, jopa kamppailua, vallankäytöstä ja prosesseista. Väitöskirjatutkimus tuo esiin sen, miten ACWF käy demokratiaan liittyvää keskustelua ja kamppailua paikallistasolla kyläyhteisöjen kanssa. ACWF:n käytössä olleet lainsäädäntöjä valistusmekanismit, kosken naisten oikeuksia ovat kuitenkin uuden poliittisen diskurssin myötä käytännössä poistuneet. Demokratiaan liittyvät olosuhteet, joissa vallanpitäjät ja tavallinen kansa joutuu keskustelemaan keskenään ovat paikallistasolla vähentyneet ja näin ollen ruohonjuuritason demokratiakehitys on pysähtynyt.

Pia Eskelinen

Oikeustieteen tohtori, Turun yliopisto,
oikeustieteellinen tiedekunta

Väitöskirja löytyy verkosta Turun yliopiston avoimesta UTUPub-julkaisuarkistosta (utupub.fi)

KIINNOSTAVAT KIRJOITUSMERKIT

Kiinan kielellä on yksi maailman vanhimmista kirjoitusjärjestelmistä, joka on säilynyt jokseenkin muuttumattomana tuhansia vuosia. Erilaisia merkkejä on kymmeniätuhansia, joskin arjessa pärjää tuntemalla muutamia tuhansia merkkejä.

Kiinan hallinnon koulutus- ja yhtenäistämistoimet ohjasivat verrattain nopeaa siirtymää kielen nykyiseen kirjoitusasuun 1900-luvulla. Kirjoitusjärjestelmä yhtenäistyi Kiinan tasavallan perustamisen jälkeen, kun yleiskieltä standardoitiin 1920-luvulla. Voitettuaan sisällissodan vuonna 1949 Kiinan kommunistinen puolue ryhtyi useisiin koulutusreformeihin, ja ensimmäiset yksinkertaistetut kirjoitusmerkit otettiin Kiinan kansantasavallassa käyttöön vuonna 1956. Hallinto tuki standardoidun merkistön yleistymistä valtion virallisena kirjoitusjärjestelmänä ja sen käyttö vakiintui. Uusien yksinkertaistettujen kirjoitusmerkkien käyttöönottoa yritettiin 1970-luvun lopulla, mutta niiden käytöstä luovuttiin huonon vastaanoton vuoksi.

Kirjoitusmerkki on symboli, joka edustaa yhtä sanaa tai tavua. Kenties yksinkertaisimpia merkkejä ovat piktogrammit ja ideogrammit. Piktogrammit eli kuvamerkit perustuvat esittämänsä asian ulkoasuun, esimerkiksi 木 tarkoittaa ’puuta’. Osa merkeistä on muuttunut aikain saatossa niin, että alkuperäinen ”kuva” ei enää ole merkin ulkonäöstä sen historiaa tuntematta pääteltävissä. Myös abstraktioita esittävät ideogrammit ovat verrattain yksinkertaisia, esimerkiksi yksittäinen vaakaveto 一 tarkoittaa numeroa ’yksi’.

Yhdistetyt kuvamerkit ovat merkkejä, jotka koostuvat pikto- ja/tai ideogrammien yhdistelmistä, esimerkiksi ’metsää’ tarkoittavat merkit 森 ja 林 koostuvat useasta puun merkistä.

Foneettis-semanttisissa merkeissä yhdistyy merkin merkitystä kuvaava radikaali, eli semanttinen osa sekä merkin ääntämisestä viitettä antava ääntämisosa. Esimerkiksi peseytymistä tarkoittava merkki 沐 äännetään täysin samoin kuin sen sisältämä ääntämisosa 木, mutta sanan merkitys perustuu ’vettä’ tarkoittavaan radikaaliin 氵.

Tarkastellaan esimerkiksi sanaleikkinä käytettyä kysymyslausetta 妈妈骂马吗？(māma mà mǎ ma? ’Sättiikö äiti hevosta?’), jonka jokainen merkki äännetään ”ma”, joskin eri tooneilla. Kaikkien merkkien ääntämiskomponenttina on ’hevosta’ tarkoittava 马 (perint. 馬), johon sanojen ääntäminen perustuu. Hevosen merkin vanhimmat piirrosasut esittivät hevosen kuvaa, vaikkei tätä merkin nykyisestä muodosta ehkä arvaisi. Sanan *äiti* merkissä 妈 on ääntämisosan vasemmalla puolella merkitystä kuvaava radikaali 女, mikä tarkoittaa ’naista’. Kirota/sättiä -merkissä 骂 on ääntämisosan yllä kaksi kertaa ’suuta’ kuvaava radikaali 口, joka löytyy myös lauseen kysymykseksi tekevästä modaalipartikkelista 吗.

Nykykiinan arkikielen kirjoituksessa on havaittavissa globalisaation, englannin kielen sekä teknologiavälitteisen viestinnän vaikutuksia. Lyhenteissä yhdistellään kirjoitusmerkkejä, aakkosia ja numeroita. Esimerkiksi lyhenne 三Q yhdistää numeroa ’kolme’ tarkoittavan kirjoitusmerkin sekä aakkosen Q ääntämykset tavalla, joka kuulostaa englannin ilmaukselta *thank you*.

Finn Lectura tarjoaa lukijoillemme oppikirjastaan harjoitussivun, jonka avulla voit kokeilla kirjoittaa numerot yhdestä kymmeneen (一, 二, 三, 四, 五, 六, 七, 八, 九, 十) sekä yleisen nǐ hǎo -tervehdyksen (你好, 你 = sinä, 好 = hyvä) kiinan kirjoitusmerkeillä. Vetojen piirtojärjestys ja -suunta on merkitty oikeaoppisen kirjoittamisen tueksi. Sanojen ääntäminen on merkitty merkkien vasemmalle puolelle pinyinillä.

20 **A)** **Kirjoita merkit oikeassa järjestyksessä. Radikaali on merkitty punaisella.**

yī 一 一

èr 二 一 二

sān 三 一 二 三

sì 四 丨 冂 冂 四 四

wǔ 五 一 丆 五 五

liù 六 丶 亠 亠 六

qī 七 一 七

bā 八 丿 八

jiǔ 九 丿 九

shí 十 一 十

B)

nǐ 你 亻 亻 亻 你 你 你 你

hǎo 好 𠂇 女 女 好 好 好

中国

Opi kiinaa palkitun oppimateriaalin johdolla

Kiehtova Chi le ma? opettaa kiinan perusteet. Tutuksi tulevat kieliopin keskeisimmät asiat sekä pinyin-kirjoitus ja kiinan kirjoitusmerkit. Aihepiireinä ovat mm. perhe, työ ja opiskelu sekä harrastukset, kulttuuri ja vapaa-aika.

Oppimateriaali on suunnattu aikuisopistoihin ja korkeakouluihin sekä lukioon. Soveltuu taitotasolle A1–A2.

Palkittu oppimateriaali!
Chi le ma? -oppimateriaali palkittiin Best European Learning Materials Awards 2020 -kilpailussa hopeasijalla. Palkintoperusteissa oppikirjaa kiitettiin mm. selkeydestä, monipuolisista aihealueista, motivoivista teksteistä sekä innostavista harjoituksista luonnollisessa kieliympäristössä.

FINN LECTURA | Lue lisää: finnlectura.fi/chi-le-ma

A
Posti Oy
Posti Green

HALUATKO VAIKUTTAA KIINA SANOIN JA KUVIN -LEHDEN TULEVAISUUTEEN?
VASTAA PALAUTEKYSELYYN SUOMI–KIINA-SEURAN NETTISIVUILLA KIINASEURA.FI

